

แบบฟอร์ม Knowledge Capture
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการอุตสาหกรรมไม้เพื่อเพิ่มมูลค่า

.....
สรุปโดย นายสมัชชา ราชภูเขียว หัวหน้างาน (ระดับ 6) งานแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ส่วนพัฒนาธุรกิจและ
อุตสาหกรรมไม้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. บริบทหรือความเป็นมา

ส่วนพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมไม้ เป็นส่วนงานหนึ่งที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านอุตสาหกรรมไม้ ตั้งแต่การนำ
ไม้ท่อนซุงนำเข้าเลื่อย เพื่อแปรรูปไม้ รวมถึงการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้สักสวนป่า ซึ่งส่วนพัฒนาธุรกิจและ
อุตสาหกรรมไม้ ได้นำไม้ป่านอกโครงการ โดยเฉพาะไม้สองข้างทาง ทั้งนี้ได้รับใบอนุญาตแล้ว และที่ทำออกเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันมีไม้ค้างสต็อกจำนวนมาก ซึ่งประมูลแล้วจำหน่ายไม่ได้ เนื่องจากคุณภาพไม้ป่านอกโครงการ
บางส่วนติดตะปู เป็นโพรง คดงอ ผุ ทั้งไว้นานๆทำให้ไม้เสื่อมสภาพลง รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา อีกทั้ง
ปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจซบเซาและชะลอตัว ทำให้ไม่มีผู้สนใจซื้อไม้ อีกทั้งตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ 2484 ที่แก้ไขมาตรา 7
ทำให้มีไม้ยางนาของชาวบ้านและประชาชนทั่วไปออกมาจำหน่ายเป็นจำนวนมากและราคาต่ำมาก และจากการ
ดำเนินการดังกล่าวประสบผลสำเร็จและสามารถลดไม้ที่ค้างสต็อกและเป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายไม้ป่านอก
โครงการ ให้มีความหลากหลาย และเพิ่มกลุ่มและจำนวนผู้ใช้ประโยชน์ไม้ ตลอดจนเป็นการเพิ่มกระแสเงินสด
เร่งรัดรายได้ให้กับ อ.อ.ป. อีกทางหนึ่ง

2. วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

ส่วนพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมไม้ ได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการขั้นตอนการแปรรูปไม้ ตั้งแต่
กระบวนการเช็คสภาพไม้ท่อน การตรวจสอบสภาพตำหนิไม้ การดูขนาดไม้แปรรูป การจัดกองไม้ และการคัดแยกเกรด
ไม้ ให้กับพนักงาน เพื่อนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในการแปรรูปไม้

1. จัดหาไม้ท่อน และนำไม้ท่อนเข้ามาเลื่อยที่โรงเลื่อย
2. ทำการตรวจเช็คสภาพไม้ท่อน ว่ามีขนาดและปริมาตร ตรงตามบัญชีไม้หรือไม่
3. ทำการตรวจเช็คสภาพไม้ เช็คดูตำหนิไม้ ได้แก่ ตะปู , ไม้ผุ , ไม้กลวง ฯลฯ ถ้ามีให้ทำการคัดแยกไม้ที่มี
ตำหนิออกมา ส่วนกรณีไม่มีตะปู ให้ทำการถอนตะปูออกจากไม้ เพื่อไม่ให้มีปัญหาในการเลื่อยไม้
4. ทำการวางแผนการผ่าไม้ เพื่อกำหนดขนาดไม้ (หน้าไม้ , ความยาว) โดยส่วนใหญ่จะทำการผ่าไม้
หน้าใหญ่ก่อน ได้แก่ ไม้หน้า 12 , หน้า 10 , หน้า 8 , หน้า 6 , หน้า 5 , หน้า 4 , หน้า 3 , หน้า 2 และหน้า 1

5. ทำการกำหนด....

5. ทำการกำหนดความหนาของไม้
6. นำไม้ท่อนมาขึ้นโต๊ะตัด เพื่อทำการคัดแยกส่วนที่มีตำหนิออกก่อน
7. ทำการแปรรูปไม้ ตามขนาดที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งขั้นตอนต้องมีการพูดคุยกับพนักงานที่ทำการเลื่อยอย่างดี เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด และได้ขนาดตามที่ต้องการ
8. ทำการนำไม้ที่แปรรูปเสร็จแล้วมาทำการจัดกองไม้ ซึ่งกรณีที่เป็นไม้อย่างนาแปรรูป สามารถจัดกองไม้ตามขนาดไม้ได้เลย ส่วนกรณีไม้สักแปรรูป จะต้องทำการคัดแยกเกรดไม้ (เกรด A - D) ก่อนแล้วทำการจัดกองไม้ตามขนาดไม้

3. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

1. การทำงานเป็นทีม

การวางแผนการทำงานเป็นทีม เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ที่จะส่งผลให้เกิดความรวดเร็วในการทำงาน การสร้างทีมงานให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอความคิด และช่วยแก้ไขปัญหา ให้เกิดผลสำเร็จในที่สุด อีกทั้งยังเป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีภายในหน่วยงานอีกด้วย

2. การตรวจสอบ คัดแยกไม้ท่อนซุงที่มีตำหนิออก

เมื่อมีการนำไม้ท่อนซุงเข้าโรงเลื่อย ขั้นตอนต่อมา คือ การคัดแยกไม้ท่อนที่มีตำหนิออกมา เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในการเลื่อยไม้ โดยตำหนิจากไม้ท่อนซุง มีดังนี้

2.1 ไม้ท่อนซุงมีตะปู ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่พบเป็นส่วนมาก จึงต้องทำการถอนตะปูออกก่อน เพื่อไม่ให้มีปัญหาในการเลื่อยไม้ ซึ่งอาจส่งผลให้ใบเลื่อยชำรุดได้

2.2 ไม้ท่อนซุงโพรง กลวง

2.3 ไม้ท่อนซุงโค้ง หรือ งอ ให้ทำการคัดแยกออกมาก่อน ซึ่งแก้ไขโดยการทอนไม้ซุง ให้ได้ความยาวตามความเหมาะสม โดยส่วนที่ตรงอยู่ในท่อนเดียวกันมากที่สุด

2.4 หน้าตัดไม้ซุงแตกหรือปริ

2.5 ตากิ่ง หรือบางส่วนผุ

3. การควบคุม...

3. การควบคุมการเลื่อยแปรรูปไม้ให้ได้ขนาดตามที่ต้องการ

ขั้นตอนการควบคุมการเลื่อยไม้ ให้ได้ขนาดตามที่ต้องการของลูกค้า ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญส่วนหนึ่ง เนื่องจากในขั้นตอนนี้จะต้องมีการพูดคุยกับพนักงานที่ทำการเลื่อยไม้ให้ถูกต้องและเข้าใจตรงกันทั้ง 2 ฝ่าย ถ้ามีฝ่ายใดเข้าใจผิด จะส่งผลทำให้ได้ไม้ไม่ตรงตามขนาดที่ลูกค้าต้องการ และขั้นตอนนี้หลังจากทำการเลื่อยไม้แปรรูปเสร็จแล้ว จะต้องทำการเช็คขนาดไม้อีกครั้ง เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าได้ขนาดไม้ตรงตามที่วางแผนไว้

4. การดูแลใส่ใจคนงาน

การดูแลใส่ใจคนงาน ถือเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้คนงานมีกำลังใจในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในการดูแลใส่ใจคนงาน จะอยู่ในรูปแบบการพูดคุยกับคนงาน ถ้ามถึงปัญหาที่พบเห็นระหว่างการดำเนินการแปรรูปไม้ เพื่อจะได้นำมาคิดหาวิธีแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพนักงานกับคนงานอีกด้วย

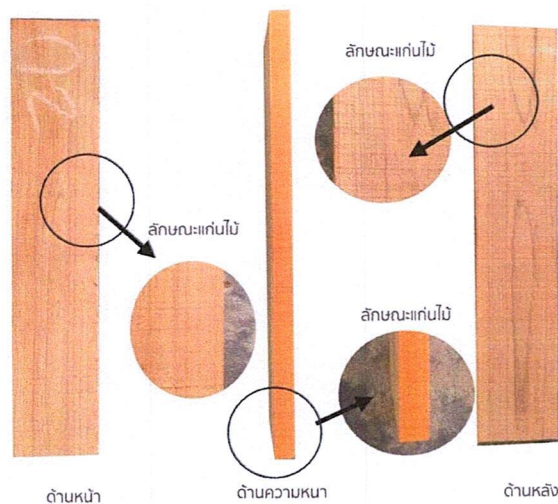
4. ประเด็นความรู้สำคัญ

1. มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับขนาดไม้ และการคัดแยกดูตำหนิคุณภาพไม้
2. มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการคัดแยกเกรดไม้ สำหรับกรณีไม้สักแปรรูป จะต้องทำการคัดแยกเกรดไม้ ก่อนการจัดกองไม้ ดังนี้

ไม้สักแปรรูปเกรด A (ไม้สั้น)

ไม้สั้นคือไม้ที่มีความยาว 1 ฟุต ถึง 5.5 ฟุต

- ไม้แก่นล้วน
- ไม้มีกระพี้ ไม้มีตา ไม้มีตำหนิไม้ กิ่งด้านหน้าและด้านหลัง

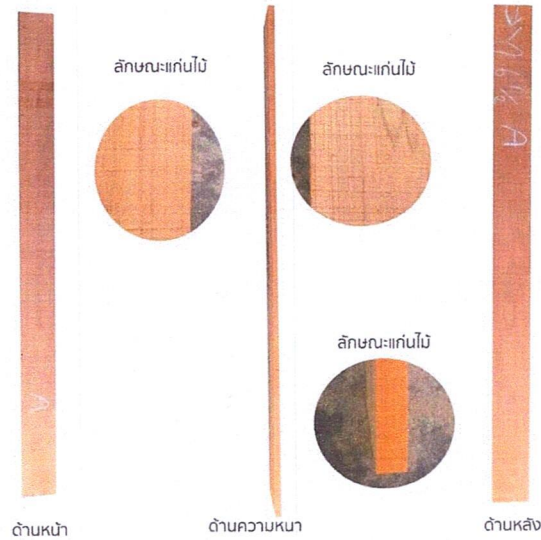

รูปภาพที่ 1 การคัดแยกไม้สักแปรรูปเกรด A (ไม้สั้น)

ไม้สักแปรรูปเกรด A (ไม้ยาว)

ไม้ยาวคือไม้ที่มีความยาว 6 ฟุต ขึ้นไป

- ไม้แค้นล่วน
- ไม้มีกระพี้ ไม้มีตา ไม้มีตำหนิไม้ ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

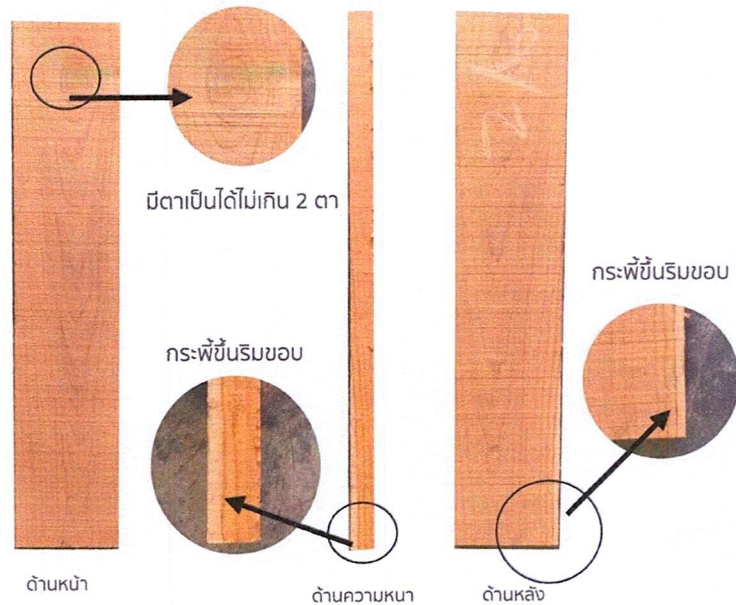

รูปภาพที่ 2 การตัดแยกไม้สักแปรรูปเกรด A (ไม้ยาว)

ไม้สักแปรรูปเกรด B (ไม้สั้น)

ไม้สั้นคือไม้ที่มีความยาว 1 ฟุต ถึง 5.5 ฟุต

- ด้านหน้า :: แค้นล่วน มีตาเป็นได้ไม่เกิน 2 ตา
- ด้านหน้าและด้านหลัง :: ติดกระพี้ขึ้นเส้นริมขอบขนาดไม่เกิน 15 mm
- ไม้มีตำหนิไม้เช่น ไม้มีรูแผลงหรือมอด ไม้ติดไล่

รูปภาพที่ 3 การตัดแยกไม้สักแปรรูปเกรด B (ไม้สั้น)

ไม้สักแปรรูปเกรด B (ไม้ยาว)

ไม้ยาวคือไม้ที่มีความยาว 6 ฟุต ขึ้นไป

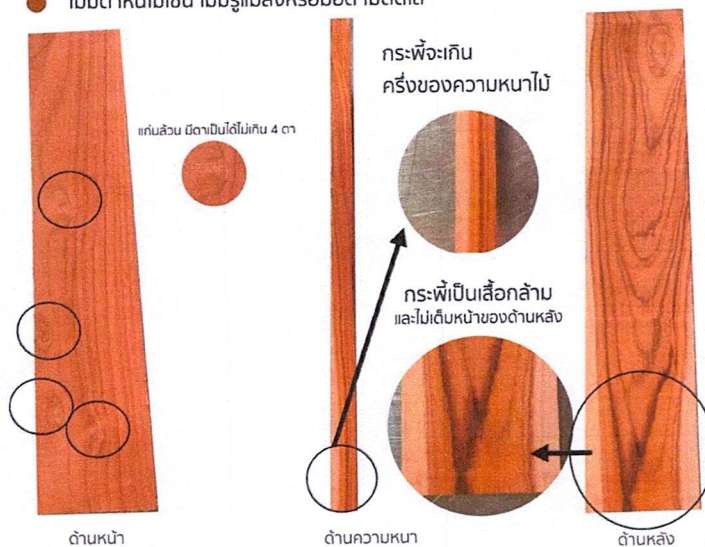
- ด้านหน้า :: แก่นล้วน มีตาเป็นได้ไม่เกิน 2 ตา ตาแข็งต้นได้ไม่เกิน 1 ตา
 - ด้านหน้าและด้านหลัง :: ตัดกระพี้ชั้นเส้นริมขอบขนาดไม่เกิน 15 mm
- ไม่มีตำหนิไม้เช่น ไม้มีรูแบบลงหรือมอด ไม้ติดใส่

รูปภาพที่ 4 การคัดแยกไม้สักแปรรูปเกรด B (ไม้ยาว)

ไม้สักแปรรูปเกรด C (ไม้สั้น)

- ด้านหน้า :: แก่นล้วน มีตาเป็นได้ไม่เกิน 4 ตา ไม้สั้นคือไม้ที่มีความยาว 1 ฟุต ถึง 5.5 ฟุต
- ด้านหน้าและด้านหลัง :: ชั้นริมขอบไม้ได้ทั้ง 2 ขอบ กระพี้เป็นเปลือกกลาม โดยที่กระพี้จะเกินครึ่งของความหนาไม้ และไม่เต็มหน้าของด้านหลัง
- ไม่มีตำหนิไม้เช่น ไม้มีรูแบบลงหรือมอด ไม้ติดใส่

รูปภาพที่ 5 การคัดแยกไม้สักแปรรูปเกรด C (ไม้สั้น)

ไม้ยาวคือไม้ที่มีความยาว 6 ฟุต ขึ้นไป

ไม้สักแปรรูปเกรด C (ไม้ยาว)

- ด้านหน้า :: แก่นล้วน มีตาเป็นได้ไม่เกิน 4 ตา มีตาแข็งต้นไม่เกิน 2 ตา
- ด้านหน้าและด้านหลัง :: ขึ้นริมขอบไม้ได้ทั้ง 2 ขอบ กระพี้เป็นเลื้อกล้าน โดยที่กระพี้จะเกินครึ่งของความหนาไม้ และไม่เต็มหน้าของด้านหลัง
- ไม้มีตำหนิไม้เช่น ไม้ตืดไล่
- มีรูแมลงไม้ทะลุด้านหน้า ไม้เกิน 1 รู

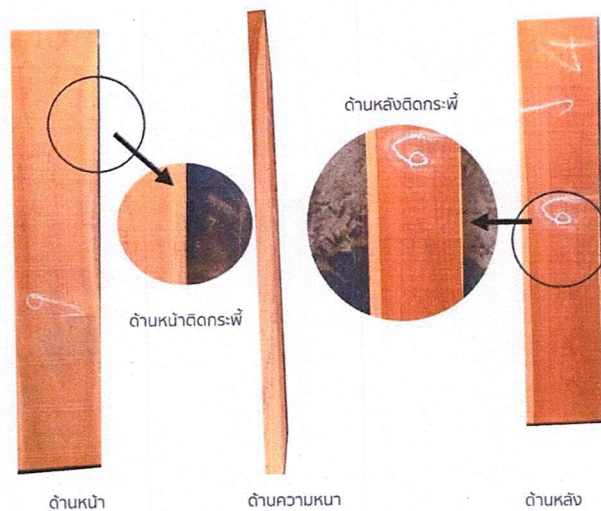

รูปภาพที่ 6 การคัดแยกไม้สักแปรรูปเกรด C (ไม้ยาว)

ไม้สักแปรรูปเกรด D (ไม้สั้น)

ไม้สั้นคือไม้ที่มีความยาว 1 ฟุต ถึง 5.5 ฟุต

- ไม้ตืดกระพี้ทั้ง 2 ด้าน กระพี้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเนื้อไม้ทั้งหมด มีตา
- ไม้มีตำหนิไม้เช่น ไม้มีรูแมลงหรือมอด ไม้ตืดไล่

รูปภาพที่ 7 การคัดแยกไม้สักแปรรูปเกรด D (ไม้สั้น)

ไม้สักแปรรูปเกรด D (ไม้ยาว)

ไม้ยาวคือไม้ที่มีความยาว 6 ฟุต ขึ้นไป

- ไม้ตัดกระพี้ทั้ง 2 ด้าน กระพี้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเนื้อไม้ทั้งหมด มีตา
- ไม้มีตำหนิไม้เช่น มอด ไม้ดัดไส้
- มีรูแมลงไม้ทะลุด้านหน้า ไม่เกิน 2 รู

รูปภาพที่ 8 การคัดแยกไม้สักแปรรูปเกรด D (ไม้ยาว)

3. สูตรคำนวณปริมาตรไม้ท่อน (ลบ.ม.) = (ความโตกึ่งกลางท่อน)² (เมตร) X ความยาว (เมตร) X 0.08

4. สูตรคำนวณปริมาตรไม้แปรรูป (ลบ.ฟ.)

หนา (นิ้ว) x หนา (นิ้ว) X ความยาว (เมตร) X จำนวนแผ่น X 0.0228

5. สรุป

1. เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
2. เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าจากไม้ท่อนเป็นไม้แปรรูป
3. เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายไม้แปรรูป
4. เพื่อเป็นการระบายสต็อกไม้ป่านอกโครงการ ที่คงเหลือค้างสต็อกจำนวนมาก มาแปรรูปเพื่อจำหน่าย